

szansa

NOWE MOŻLIWOŚCI DLA DOROSŁYCH

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Program Operacyjny
Wiedza Edukacja Rozwój

SZANSA

- nowe możliwości
dla dorosłych

www.szansa-power.frse.org.pl

frse
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

IBE

INSTYTUT
BADAN
EDUKACYJNYCH

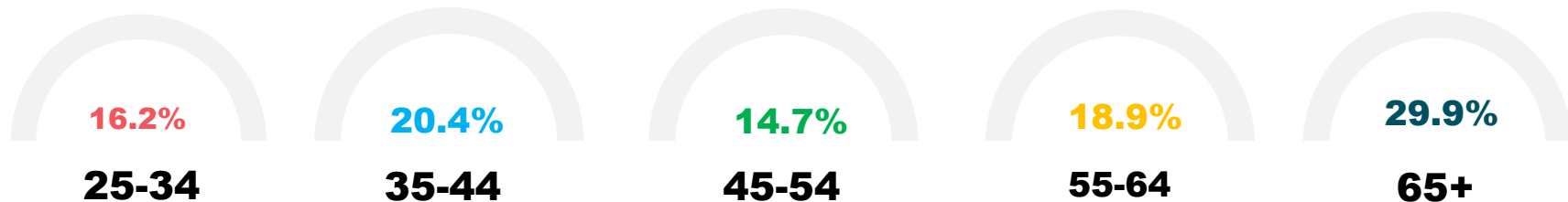
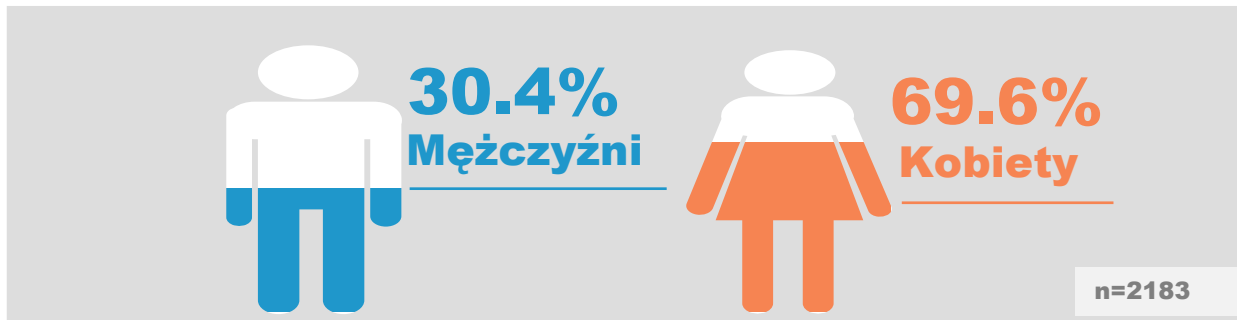
Wyniki badań ewaluacyjnych i wnioski z testowania modeli wsparcia edukacyjnego w zakresie umiejętności podstawowych

Maryla Koss-Goryszewska
Maciej Ostaszewski

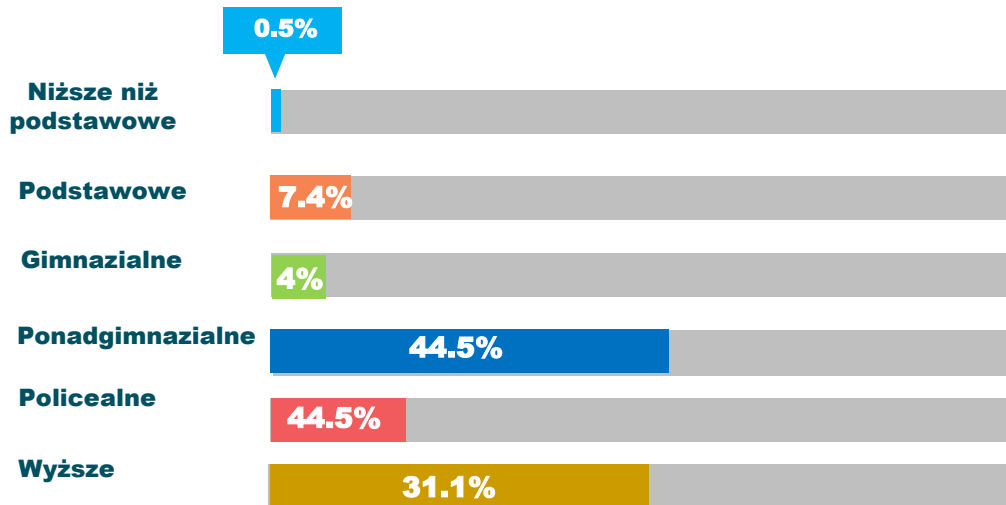
Instytut Badań Edukacyjnych

Warszawa, 6-7 grudnia 2022 r.

PŁEĆ I WIEK UCZESTNIKÓW

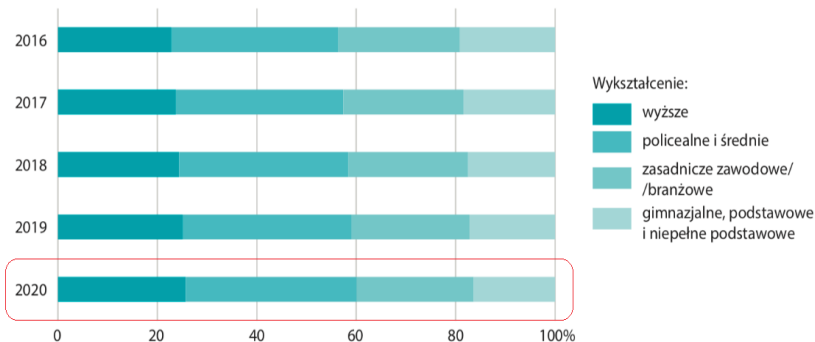

WYKSZTAŁCENIE UCZESTNIKÓW

n=2183

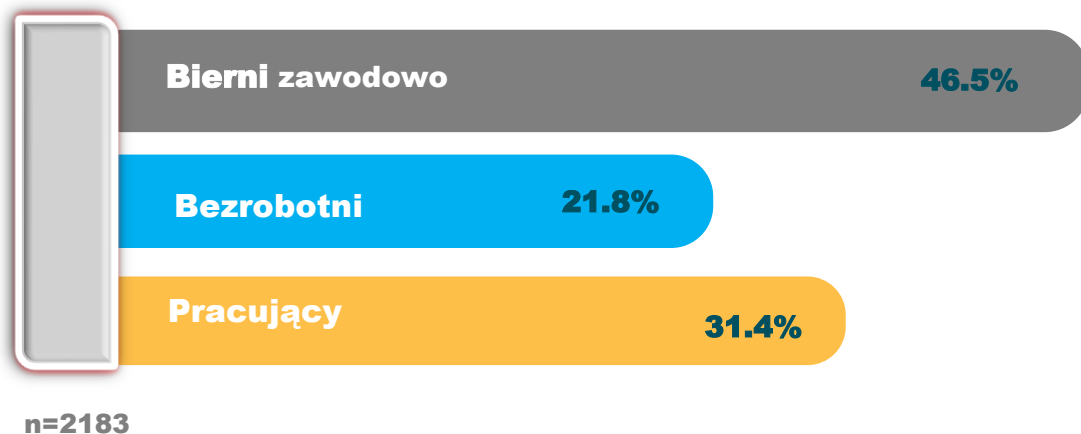
Ludność w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

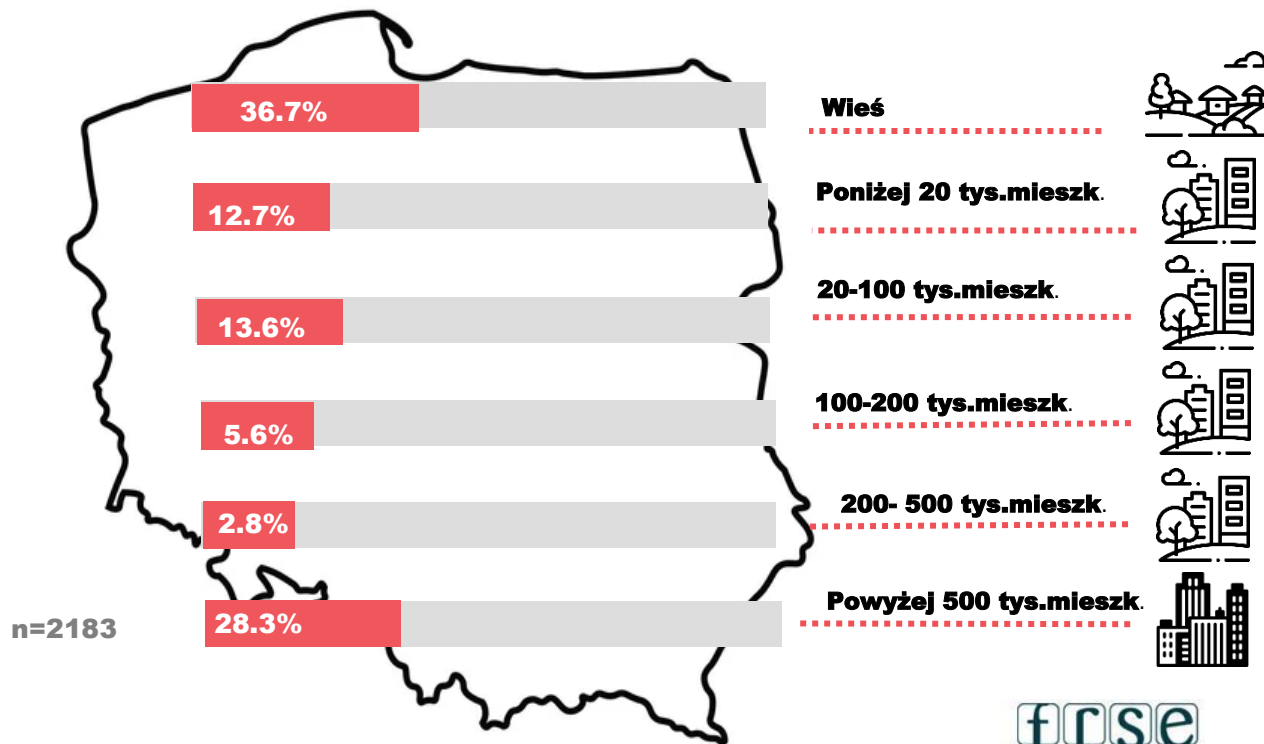
Źródło: GUS

STATUS NA RYNKU PRACY

**Stopa bezrobocia w Polsce –
5,1% (stan na wrzesień 2022 r.,
źródło: GUS)**

MIEJSCE ZAMIESZKANIA UCZESTNIKÓW

INFORMACJE NA TEMAT TESTOWANYCH MODELI

METODY DIAGNOZY

WYWIAD: 29

TEST: 22

OBSERWACJA: 15

**ANALIZA DANYCH 4
ZASTANYCH:**

**ZADANIA
PRAKTYCZNE: 3**

INNE: 3

METODY EDUKACYJNE

WARSZTATY: 29

GRYWALIZACJA: 14

E-LEARNING: 8

DYSKUSJA: 20

ZAJĘCIA INDY.: 12

**SPOTKANIA
MOTYWACYJNE: 8**

WYJŚCIA: 17

PREZENTACJE: 12

WYKLADY: 16

LICZBA GODZIN WSPARCIA EDUKACYJNEGO

- ✓ Średnia liczba godzin: **88**
- ✓ Mediana: **64**
- ✓ Najmniej: **22**
- ✓ Najwięcej: **278**

METODY WALIDACJI

OBSERWACJA: 29

WYWIAD: 28

**ANALIZA DOWODÓW
I DEKRARACJI: 16**

TEST: 3

INNE: 2

WALIDACJA

✓ **Liczba osób, które przystąpiły: 1258 (66%)**

✓ **Liczba osób, które przeszły pomyślnie: 1249 (99%)**

✓ **Czas trwania: ok. 2 godz. na uczestnika**

BADANIE EWALUACYJNE - METODOLOGIA

ANALIZA DANYCH

dane uczestników z
bazy SL

dokumentacja
projektowa, raporty z
monitoringu, raporty
końcowe itp.

INDYWIDUALNE WYWIADY POGŁĘBIONE

z uczestnikami:
--> przed wsparciem
(15 IDI)
--> po wsparciu
(25 IDI)

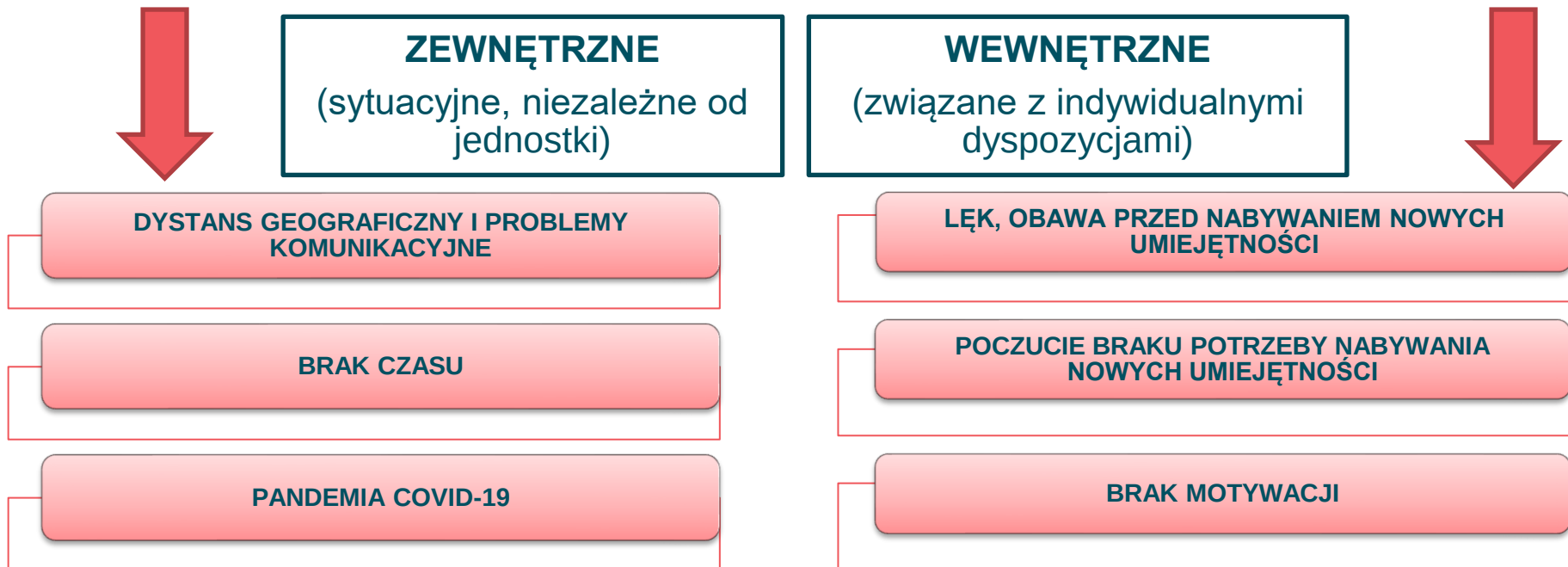
z koordynatorami
merytorycznymi
wszystkich modeli
(31 IDI)

ANKIETA INTERNETOWA

10 pytań
+ metryczka

n=743
Response rate=39%

BARIERY UCZESTNICTWA OSÓB DOROSŁYCH W EDUKACJI POZAFORMALNEJ

BARIERY ZEWNĘTRZNE

➤ dystans geograficzny i problemy komunikacyjne

Czasem chciałam się nauczyć czegoś, no ale.../ No nie zawsze jest taka możliwość, to jest raz. Pochodzę po prostu ze wsi, no małej wioski, więc nie mam takiej możliwości, żeby się rozwinąć bardziej, no nie.

➤ brak czasu

B: (...) Gdyby były, to korzystałby pan z jakichś takich różnych kursów, szkoleń?

O: Nie wiem, jeżeli to dla mnie interesujące, to nawet tak, ale [pauza] to potrzeba trochę czasu. I dzisiaj nie mam tego czasu - dziecko, żona, morze, góry, to wszystko pierwszy raz oglądam tutaj w Polsce, wszystko tak interesuje, wszystko [pauza] super i nie mam czasu. Chcę dla swojej córki oglądać, pokazać tam morze, o, bardzo lubi morze.

➤ pandemia COVID-19

O: I kursy, tak, i szkolenie. No to teraz ta epidemia, ten COVID przerwał, bo żeśmy chodzili, bo to chyba trzyletnie jest. Dopiero drugi rok zaczęliśmy, a.../ No i COVID przerwał w marcu i zamknięta ta biblioteka jest w ogóle, tam nie ma wstępu żadnego. No można tam książkę wypożyczyć, ale to na telefon. Na razie to wszystko przerwane jest.

BARIERY WEWNĘTRZNE

➤ lęk, obawa (również) przed nabywaniem nowych umiejętności

B: Czasem chciałbym nauczyć się czegoś nowego, ale...

O: Ale ja jestem taki sceptyczny właśnie, na nowe rzeczy... [pauza] Trudno się otwieram na nowe rzeczy.

B: Czasem chciałabym nauczyć się czegoś nowego, ale...

O: Ale się boję, czy sobie poradzę.

➤ poczucie braku potrzeby nabywania nowych umiejętności

Taki byłem sceptyczny, ale teraz widzę, że to otwiera nowe [pauza] perspektywy.

➤ brak motywacji

B: Czasem chciałabym nauczyć się czegoś nowego, ale...?

O: Ale brak mi czasu.

B: Tak.

O: Może wynika to bardziej z tego, że staram się no teraz przez ten, że tak powiem, czas wolny cały czas, tak, to człowiek nie ma takiego... ani się nie potrafi zrelaksować, bo się zrobiło wszystko na „nie chce mi się”. I siedzimy. „A przecież i tak mam czas”. I ten czas gdzieś tam przez palce przelatuje.

WYZWANIA I TRUDNOŚCI ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ MODELI

OGÓLNE

**ZWIĄZANE
Z POSZCZEGÓLNYMI ETAPAMI
WSPARCIA**

OGÓLNE WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Pandemia COVID-19 i wynikające z niej trudności w organizacji wsparcia (15 modeli)

- (...) Chyba największym wyzwaniem, to był czas pandemii, gdzie uczestnicy bali się wychodzenia z domu, spotkania z ludźmi, gdzie często też tak się zdarzało, że rodzina im nie pozwalała na wychodzenie z domu, no i z tym się mierzyliśmy. Naprawdę nie mieliśmy żadnych innych problemów, tylko ten trudny czas.
- Ogromnym wyzwaniem, które na nas spadło, była ta pandemia i kolejne też rządowe restrykcje, obostrzenia i tym podobne rzeczy (...)

OGÓLNE WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Administracyjno-formalna strona projektu (8 modeli)

- (...) Wyzwaniem była spora też taka biurokratyzacja tego projektu. No i nie ukrywam, że mocno nam tutaj to dało w kość (...). Kwestia tego systemu, który tak nie do końca jest taki piękny, intuicyjny, tylko jest jednak wymagający i kwestia właśnie przygotowywania multum dokumentów. Więc tak nawet sobie tutaj żartowałyśmy, że projekt niewielki, cztery osoby na krzyż uczestników, a siedzimy zagrzebane w papierach i cała półka segregatorów.

OGÓLNE WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Problemy z organizacją wsparcia (9 modeli)

- (...) *Dużo było takich wyzwań logistycznych właśnie, tak, żeby to wszystko poukładać, żeby to grało, żeby uczestnicy, mieli ten komfort, że rzeczywiście jest im wygodnie.*
- *Wyzwaniem było przede wszystkim dopasowanie harmonogramu. Całe szczęście, że myśmy sobie też zapisali ten harmonogram elastyczny, tak, że to się świetnie sprawdziło, bo naprawdę trzeba było się mocno dopasowywać do sytuacji (...).*

OGÓLNE WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Problemy ze znalezieniem odpowiedniej kadry (5 modeli)

- *Największy problem był z opiekunkami edukacyjnymi. Ludzie nie wiedzieli, o co chodzi, nikt takiej pracy wcześniej nie miał, nie widział. I mieliśmy wpisany etat, i pierwsze ogłoszenie, (...) to na osiem osób, zgłosiły nam się dwie tylko.*
- *I to było wyzwanie, znalezienie tutorów, znalezienie ludzi, którzy by potrafili pracować w takim systemie.*

OGÓLNE WYZWANIA I TRUDNOŚCI

Niechęć rodziny uczestników do udziału we wsparciu (4 modele)

- *Czasami też na przykład taki brak poparcia czy wsparcia ze strony rodziny powodował, że mimo, że osoby wiedziały, że dana osoba ma szkolenie czy właśnie jest zajęta, wydzwaniały non stop, przeszkadzając. To było trudne.*
- *No i oczywiście rodzice, którzy zawsze są wyzwaniem, czyli też przekonanie rodziców, żeby puszczali swoje dzieci na te zajęcia, że te zajęcia są potrzebne, że oni je lubią, że to są zajęcia, które przyniosą jakieś fajne efekty, wymierne, długofalowe.*

TRUDNOŚCI NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH

REKRUTACJA I DIAGNOZA

Zrekrutowanie odpowiedniej
liczby osób

Zbyt długi czas trwania diagnozy

TRUDNOŚCI NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH

WSPARCIE EDUKACYJNE

Problemy z utrzymaniem motywacji uczestników

- *Wyzwaniem była też (...) kwestia zmotywowania tych uczestników. Bo były takie momenty, takie kryzysy, które powodowały, że uczestnicy nam się zaczęli wycofywać. Że w zasadzie już dostałam to, co mam i już mi więcej nie potrzeba, bo już się nauczyłam, już wiem, jak napisać CV, czy list motywacyjny, ja już sobie idę do pracodawcy, już wam dziękuję. Wyzwaniem było to, żeby jednak pokazać tym ludziom, (...) że jest pani czy pan w trakcie pewnego procesu, który dobrze by było zamknąć.*

•

TRUDNOŚCI NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH

WALIDACJA

Nieznajomość procesu walidacji – walidacja jako *novum* dla uczestników

- *Tutaj chyba takim najbardziej mrozącym krew w żyłach słowem, magicznym - to była walidacja, którego się bardzo bali nasi uczestnicy. I trzeba było dużo czasu poświęcić na wyjaśnianie i przełamanie tego lęku przed walidacją. Trzeba było tłumaczyć, że to nie jest egzamin, że to jest taka forma rozmowy czy takiego swobodnego wykonania praktycznie tego, co robiliście na zajęciach.*

TRUDNOŚCI NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH

WALIDACJA

Nieznajomość procesu walidacji – walidacja jako *novum* dla grantobiorców

- *Więc tutaj wydaje mi się, że istotna jest walidacja. Natomiast zrobienie dobrej, rzetelnej walidacji wydaje mi się trudną sprawą [śmiech], ale rozumiem, że to się wszyscy też tego uczą (...) Przede wszystkim dlatego, że to jest nowe.*
- *W moim patrzeniu w ogóle na walidację i to było wyzwanie. Bo przynajmniej ja, osobiście, robiłem to pierwszy raz.*

MOCNE STRONY I KORZYŚCI Z PROJEKTU

Podnoszenie i nabywanie nowych umiejętności podstawowych przez uczestników

- *Wszyscy uczestnicy byli mile zaskoczeni, w jak łatwy sposób można przyswoić wiedzę z obszarów, które się wydawały dla nich bardzo trudne dotychczas (...). Czyli z automatu kształtowanie umiejętności podstawowych w sposób bardzo właśnie taki przystępny, miły w odbiorze (...)*
- *Dla dorosłych jest ten rynek słabo zagospodarowany. I to też jest unikalne, jeżeli chodzi o nasz projekt, że stworzyliśmy taki e-learning właśnie dla osób dorosłych, które mają w zrozumiały sposób przekazane też trudne kwestie. Ale samo zorganizowanie tego w takiej formie praktycznej, takich tematów życiowych, potrzebnych (...) To jest bardzo ważne i bardzo potrzebne.*

MOCNE STRONY I KORZYŚCI Z PROJEKTU

Wzrost samodzielności i radzenia sobie z różnego typu problemami życia codziennego, wzrost otwartości po ukończeniu kursu

- *Przed wszystkim wydaje mi się, że właśnie to, że widzimy, że tym ludziom żyje się lepiej, że są bardziej otwarci, bardziej wychodzą do społeczeństwa.*
- *I to, co ja osobiście uważam za najważniejszy sukces, największy sukces tego projektu, to jest jednak jak obserwowałam, jak osoby się zmieniały. (...) także naprawdę te zmiany są widoczne, bardzo znaczące w ich codziennym funkcjonowaniu.*

MOCNE STRONY I KORZYŚCI Z PROJEKTU

Indywidualne podejście do uczestników

- *Myśmy się cieszyli, że nam się udało jakoś to tak skomponować, właśnie dopasować po diagnozie do ich poziomu, i potem zrealizować tak, żeby dla nich to było coś ciekawego, wartościowego i przydatnego w praktyce. Myślę, że to są takie te wartości, które nie zawsze się udają w projektach.*
- *Ale myślę, że to jest coś, co w sposób szczególny nas no jakby wyróżnia. Czyli indywidualne podejście, odpowiednie budowanie atmosfery, poczucie zaradności i akceptacja każdego takim, jakim jest.*

MOCNE STRONY I KORZYŚCI Z PROJEKTU

Korzyści dla instytucji

- *Z perspektywy firmy, na pewno bardzo duża dawka dla nas wiedzy i nowych umiejętności, bo tak jak mówiłam już wiele razy, że dużo elementów było takich, z którymi pierwszy raz się spotkałam, więc sporo nauki wynieśliśmy z tego.*
- *Natomiast mocne strony, to przede wszystkim, że my jako organizacja dowiedzieliśmy się, co to walidacja, przynajmniej po trosze. Że też udało się nawiązać ciekawe kontakty (...) i też te kontakty, póki co, są podtrzymywane, już nawet pozaprojektowo.*

OPINIE UCZESTNIKÓW BADANIA EWALUACYJNEGO

Co skłoniło Pana/Panią do udziału w projekcie?

n=743

Czy jest Pan/Pani ogólnie zadowolony/a z udziału w projekcie? n=723

96%

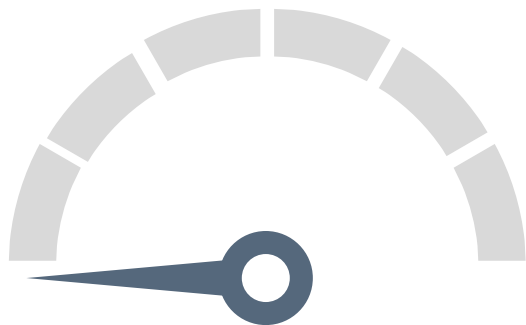
6 osób

Czy poleciliby/poleciłaby Pan/Pani bliskiej osobie udział w podobnym projekcie? n=723

Tak!

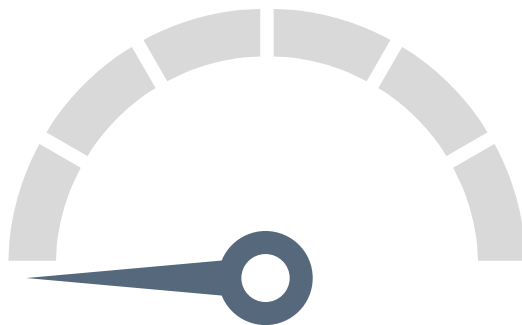
95%

#Czy wiedza i umiejętności zdobyte dzięki udziałowi w projekcie przydadzą się Panu/Pani w przyszłości? n=734

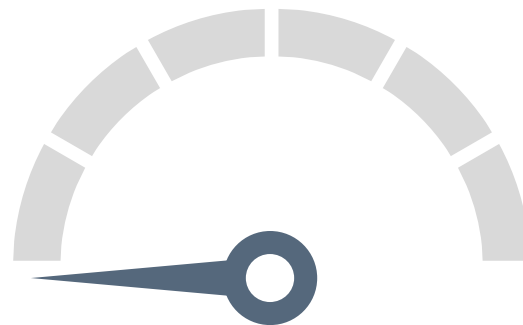
94%

TAK

1%

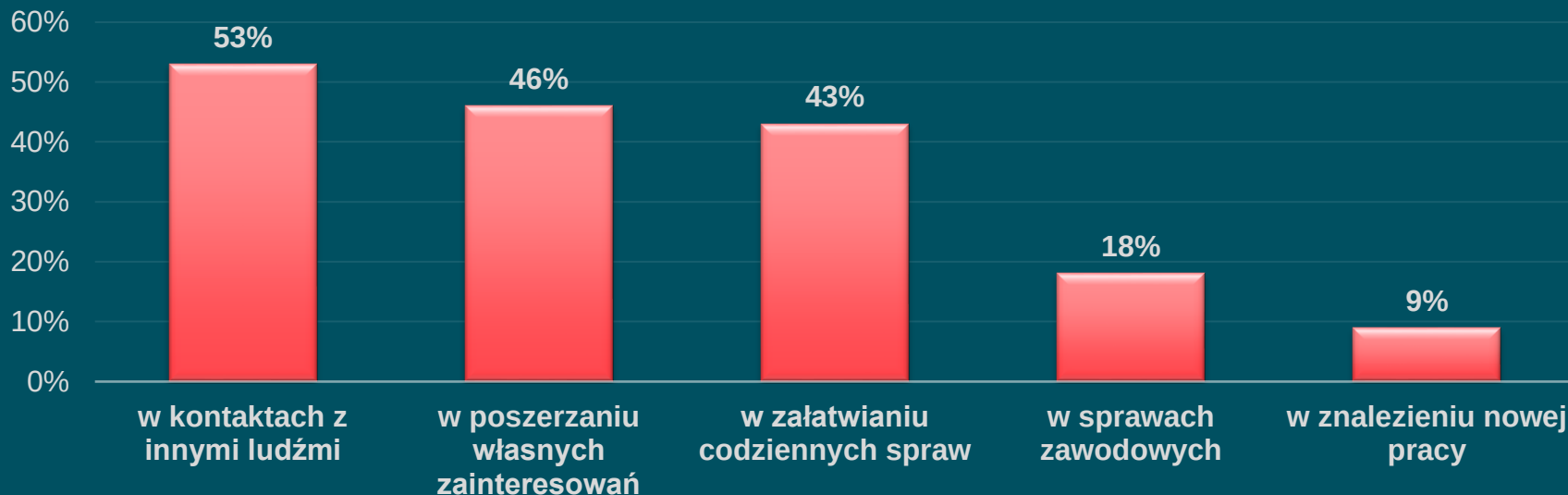
NIE

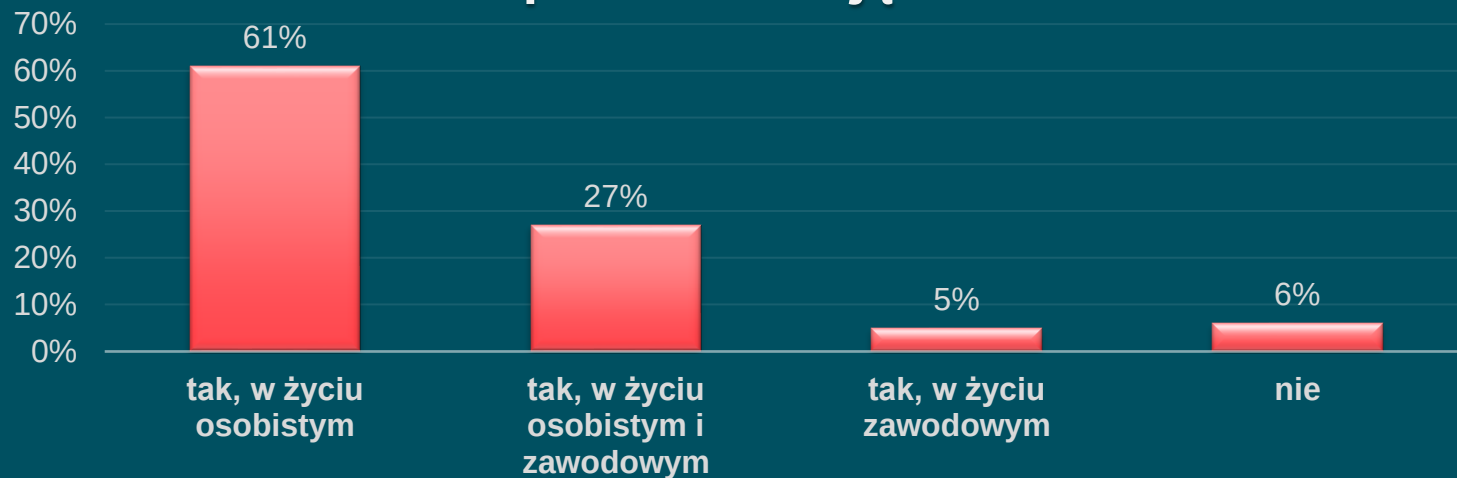
5%

**TRUDNO
POWIEDZIEĆ**

Do czego mogą się Panu/Pani przydać wiedza i umiejętności zdobyte w projekcie ? n=743

Czy miał/a Pan/Pani już okazję wykorzystać to, czego nauczył/a się Pan/Pani podczas zajęć? n=725

JAK WSPIERAĆ OSOBY DOROSŁE W ZAKRESIE PODNOSZENIA UMIEJĘTNOŚCI PODSTAWOWYCH?

DOBRE PRAKTYKI I ZALECENIA

DO KOGO KIEROWAĆ OFERTĘ?

- ❑ Osoby o niskich umiejętnościach podstawowych to osoby posiadające takie deficyty w obszarze czytania ze zrozumieniem, pisanie, rozumowania matematycznego, umiejętności cyfrowych, które **nie pozwalają na skuteczne funkcjonowanie na rynku pracy bądź na godne samodzielne życie**, i których brak powoduje lub może powodować wykluczenie społeczne.
- ❑ Niski poziom umiejętności podstawowych **NIE ZALEŻY** od wykształcenia.
- ❑ Grupy ryzyka - powinny zostać określone na podstawie diagnozy środowiskowej.

JAK DOCIERAĆ DO GRUP RYZYKA I ZACHĘCIĆ UCZESTNIKÓW DO UDZIAŁU?

- ☐ Kanały i metody rekrutacji zależne od grup, do których będzie kierowane wsparcie.
- ☐ Bezpośrednio (poprzez konkretne, nieformalne grupy, np. w mediach społecznościowych, streetworking, bezpośrednie spotkania).
- ☐ Ważna rola tzw. **lokalnych liderów**.
- ☐ Używanie języka korzyści.

JAK TWORZYĆ WARUNKI I ZACHĘCAĆ DO UDZIAŁU WE WSPARCIU?

- ❑ Oferta „całościowa” - wsparcie edukacyjne to najważniejszy (ale nie jedyny) element *Upskilling Pathways*.
- ❑ Oferta edukacyjna i pozaedukacyjna dostosowana do potrzeb i możliwości.
- ❑ Dobre praktyki:

Opiekun edukacyjny

Doradca
zawodowy/edukacyjny

Wsparcie psychologiczne

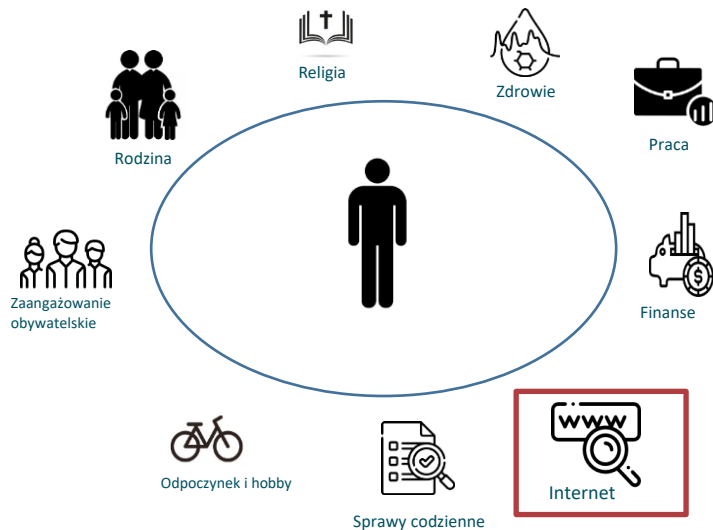
Wsparcie prawne

Zapewnienie transportu, wyżywienia, opieki
nad osobami zależnymi

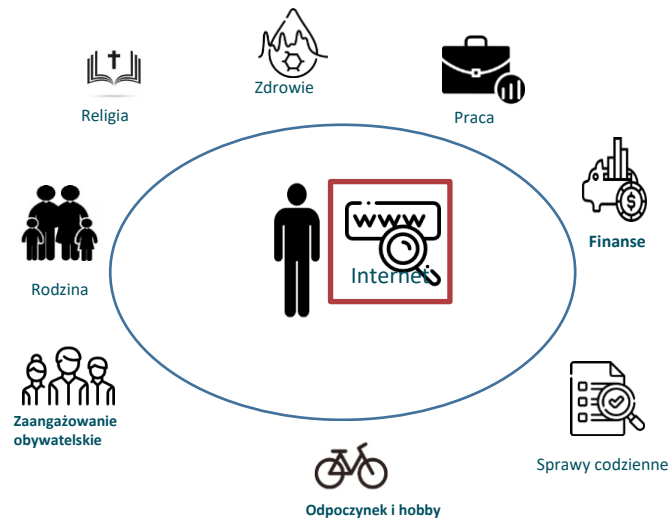
JAK (SIĘ) UCZYĆ?

- ☐ Uczenie „przy okazji”, „nie wprost”, unikanie sytuacji kojarzących się ze szkołą.
- ☐ Umiejętności podstawowe nie podnoszone w oderwaniu od codziennych spraw, ale wplatane w określoną, interesującą dla osób dorosłych tematykę.
- ☐ Podejście oparte na tzw. modelu relacyjnym.
- ☐ Oparcie programu na zestawach efektów uczenia się.

PODEJŚCIE NORMATYWNE

PODEJŚCIE RELACYJNE

Source: <https://studiamedioznawcze.eu/index.php/studiamedioznawcze/article/view/266>

ZESTAWY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

- ❑ Rekomendowane jest oparcie tematyki wsparcia edukacyjnego na **zestawach efektów uczenia się**:
 - określają to, co osoba powinna wiedzieć i umieć po zakończeniu wsparcia.
- ❑ Korzyści: przejrzystość i uporządkowanie tematyki wsparcia, określenie jasnych celów edukacyjnych.
- ❑ Zestawy efektów uczenia się powinny być traktowane jako odniesienie/drogowskaz → w zależności od potrzeb i wyjściowego poziomu umiejętności uczestników, powinna dopuszczona być możliwość modyfikacji treści edukacyjnych.

NAZWA ZESTAWU EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	
Prowadzenie korespondencji mailowej służbowej i prywatnej	
KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	
Osoba posiadająca umiejętności zawarte w zestawie „Prowadzenie korespondencji mailowej służbowej i prywatnej” samodzielnie przygotowuje maile na użytek służbowy oraz prywatny. W prowadzonej korespondencji posługuje się obowiązującymi zwrotami grzecznościowymi oraz zachowuje odpowiednią strukturę wiadomości. Wykorzystuje funkcjonalności ogólnodostępnych programów (na komputerach, w tym na laptopach oraz urządzeniach mobilnych).	
EFEKTY UCZENIA SIĘ WRAZ Z KRYTERIAMI WERYFIKACJI	
Efekt uczenia się	Kryteria weryfikacji
Prowadzi korespondencję mailową	- Przygotowuje wiadomość mailową służbową do współpracowników; - Przygotowuje wiadomość mailową służbową do przełożonego; - Przygotowuje prywatną wiadomość mailową; - Przygotowuje odpowiedź na maila otrzymanego: - od współpracownika; - od przełożonego; - w sprawie prywatnej; - Przygotowuje korespondencję mailową do więcej niż jednego adresata z zachowaniem zasad prywatności; - Zachowuje strukturę wiadomości w odpowiednich proporcjach: - wstęp; - rozwiniecie; - zakończenie; - Wykorzystuje zwroty i formy odnoszące się do treści wiadomości, np.: - w załączeniu; - w odpowiedzi na; - w nawiązaniu do maila; - Wykorzystuje zwroty i formy grzecznościowe, w tym: - tytułuje mail; - w treści maila zwraca się do adresata; - podpisuje mail; - Stosuje zasady pisowni języka polskiego;

JAK OCENIAĆ, CZY WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ZOSTAŁY NABYTE? WALIDACJA

- ❑ Walidacja to sprawdzenie, czy określone umiejętności, wiedza i kompetencje społeczne zostały osiągnięte, niezależnie od wybranego sposobu uczenia się. Dzięki niej osoby mogą udowodnić, że osiągnęły określone efekty uczenia się.
- ❑ Walidacja służy sprawdzeniu, czego nauczył się uczestnik, jak również jego dalszemu rozwojowi zawodowemu, edukacyjnemu i osobistemu.

WALIDACJA

- ☐ Walidacja ≠ egzamin(!!!)
- ☐ Budowanie pozytywnych doświadczeń edukacyjnych, wzmocnienie uczestnika.
- ☐ Możliwość lepszego poznania samego siebie i swoich możliwości.
- ☐ Walidacja jako element procesu podnoszenia umiejętności podstawowych powinna mieć charakter formatywny.
 - Najważniejszym efektem walidacji powinna być informacja zwrotna.
 - Walidacja powinna być rozłożona w czasie i odbywać się w trakcie procesu edukacyjnego, nie zaś jedynie po nim.
 - Walidacja powinna być dostosowana do możliwości i potrzeb uczestnika, osadzona w kontekście jego funkcjonowania.

Dziękujemy za uwagę!

szansa@ibe.edu.pl